

SXEDIO.789

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1964: ΟΙ ΜΑΧΕΣ ΤΗΣ ΜΑΝΣΟΥΡΑΣ - ΚΟΚΚΙΝΩΝ ΚΑΙ Η ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ. 26 ΑΕΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΠΛΙΤΕΣ ΚΑΙ 28 ΠΟΛΙΤΕΣ ΣΚΟΤΩΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΜΗΧΑΝΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ. (Σύντομη περίληψη των δραματικών γεγονότων με την πρώτη εισβολή της Τουρκίας στο νησί τον Αύγουστο του 1964)

Οι μάχες της Μανσούρας-Κοκκίνων όπως έγιναν γνωστές οι συγκρούσεις στην περιοχή των δύο χωριών τον Αύγουστο του 1964, έγιναν μόνο για ένα σκοπό: Να παρεμποδισθεί η δημιουργία ξεχωριστού προγεφυρώματος για τους Τούρκους που θα τους διασφάλιζε απόλυτη έξοδο προς τη θάλασσα απέναντι από την Τουρκία, από την οποία θα μπορούσαν πιο άνετα να ανεφοδιάζονται με όπλα και άνδρες, αλλά και για να διασφαλίσουν ακόμα ένα ξεκάθαρο τουρκικό θύλακα, παρόμοιο με εκείνο της περιοχής Λευκωσίας-Αγίου Ιλαρίωνα.

Η περιοχή Μανσούρας-Κοκκίνων στα βορειοδυτικά της Κύπρου έμοιαζε με ένα πέταλο που είχε άνοιγμα προς τη θάλασσα. Το πέταλο αυτό προστατευόταν από ψηλούς λόφους ή χαμηλά βουνά και κάλυπτε μια έκταση 25 τετραγωνικών χιλιομέτρων στην οποία διέμεναν 1000 περίπου τουρκοκύπριοι.

Στο νοτιοδυτικό τμήμα του πετάλου βρισκόταν το ύψωμα Λωρόβουνος απ' όπου μπορούσε να ελέγχεται απο ψηλά η περιοχή αλλά και μια μεγάλη έκταση γης από την άλλη πλευρά του προγεφυρώματος προς την Πόλη Χρυσοχούς.

Βορειανατολικά του πετάλου, στην περιοχή Μανσούρας, βρισκόταν το ύψωμα Μάλη που έλεγχε τις προσβάσεις προς τον Κάτω Πύργο Τηλλυρίας και νότια προς τα Πηγαίνια, και άλλες πειροχές που κατοικούνταν από Ελληνοκύπριους.

Οι αρχές της Δημοκρατίας είχαν επανειλημμένες πληροφορίες ή είχαν εντοπίσει με

διάφορους τρόπους πλοiάρια να προσεγγίζουn μυστικά τα βράδυα στο λιμενίσκο των Κοκκίνων και να αποβιβάζουn Τούρκους στρατιωτικούς από την Τουρκία ή τουρκοκύπριους που είχαν εκπαιδευθεί στρατιωτικώς στην Αγκυρα, όπως επίσης και οπλισμό.

Οι πληροφορίες των αρχών της Δημοκρατίας ανέφεραν ότι στην περιοχή είχαν αποβιβασθεί μέχρι τις αρχές του Αυγούστου του 1964, περίπου 800 αξιωματικοί και άνδρες και αρκετός οπλισμός.

Από αυτούς οι 450 είχαν παραμείνει στην περιοχή και οι άλλοι είχαν διοχετευθεί με διάφορους τρόπους σε άλλες περιοχές που έλεγχαν οι Τούρκοι.

Ετσι όταν στις 10 Ιουλίου οι Τούρκοι έβαλαν σε εφαρμογή τα σχέδιά τους και προωθήθηκαν προς το ύψωμα Λωρόβουνος για να διασφαλίσουν το πέταλο Μανσούρας-Κοκκίνων η Εθνική Φρουρά αντέδρασε αμέσως.

Ωστόσο ο αρχηγός της Διεθνούς Ειρηνευτικής Δύναμης στον οποίο απευθύνθηκε ο αρχηγός της Εθνικής Φρουράς αξιωνόντας από αυτόν να παρέμβει για να διαλύσουν οι Τούρκοι τις θέσεις τους, είχε αναφέρει ότι δεν ανησυχούσε γιατί δεν επηρέαζε την κατάσταση αποφασιστικά.

Ομως η Κυπριακή Κυβέρνηση δεν επρόκειτο να αποδεχθεί την επέκταση του τουρκικού προγεφυρώματος-καντονίου.

Ετσι η Εθνική Φρουρά απέστειλε ένα νεοσύστατο Τάγμα την 1η Αυγούστου στην περιοχή που εγκαταστάθηκε στους πρόποδες του υψώματος Ακόνι-το οποίο φρουρείτο από άνδρες της ΟΥΝΦΙΚΥΠ- σε μια προσπάθεια να παρεμποδισθεί περαιτέρω προέλαση των Τούρκων προς Λωρόβουνο.

Με τον τρόπο αυτό ανέκοπτε ουσιαστικά την αποστολή ενισχύσεων των προκεχωρημένων θέσεων των Τούρκων στο Λωρόβουνο.

Οι άνδρες της ΟΥΝΦΙΚΥΠ αντιλήφθηκαν ότι θα ακολουθούσε σύγκρουση και στις 5 Αυγούστου για να μη εγκλωβιστούν προφανώς στην περιοχή, αποχώρησαν από τις θέσεις που κατείχαν στο ύψωμα Ακόνι και η Εθνική Φρουρά με ένα πήδημα κατάφερε να θέσει το

ύψωμα υπό τον έλεγχο της.

Οι Τούρκοι αντέδρασαν με σφοδρά πυρά και η Εθνική Φρουρά απάντησε με αντεπίθεση και τους εκδίωξε από το Λωρόβουνο και το ύψωμα Μάλη που δέσποζε της Μανσούρας.

Ταυτόχρονα οι Δυνάμεις της Εθνικής Φρουράς άρχισαν ευρεία επίθεση και ανάγκασαν τους Τούρκους να αποσυρθούν σε μια μικρή έκταση στην περιοχή των χωριών Μανσούρας-Κοκκίνων.

Μέχρι το απόγευμα της 8ης Αυγούστου οι δυνάμεις της Εθνικής Φρουράς είχαν το απάνω χέρι και η εξάλειψη του προγεφυρώματος, που ουσιαστικά σμικρύνθηκε στην περιοχή των Κοκκίνων, όπου είχαν συγκεντρωθεί αρκετές τουρκικές δυνάμεις, όπως επίσης και ο αρχηγός της TMT Συνταγματάρχης Βουρουσκάν και ο τουρκοκύπριος ηγέτης Ραούφ Ντενκτάς, ήταν ζήτημα ωρών.

Ωστόσο η Τουρκία επενέβη στρατιωτικώς για να ματαιώσει την εκκαθάριση της περιοχής και απέστειλε τα αεροπλάνα της τα οποία σάρωσαν την περιοχή.

Οι βομβαρδισμοί συνεχίστηκαν και κατά τις επόμενες δύο ημέρες εναντίον των χωριών Πόλη Χρυσοχούς, Γιαλιά, Λίμνη, Πωμός, Παχύαμμος και Πηγαίβια.

Ταυτόχρονα πλήγηκαν περιοχές των χωριών Κάτω Πύργου και Ξερού, όπου μάλιστα βυθίστηκε μια τορπιλλάκατος της Εθνικής Φρουράς.

Ακόμα το δάσος της Πάφου έγινε στόχος με εμπρηστικές βόμβες Ναπάλμ που προκάλεσαν τεράστιες πυρκαγιές και καταστροφές

Σε κάποιο στάδιο επενέβησαν τα Ηνωμένα Έθνη που ζήτησαν κατάπαυση του πυρός. Στο διάστημα αυτό τουρκικά πολεμικά σκάφη έφθασαν στην περιοχή και απομάκρυναν το Ντενκτάς και τους άλλους αξιωματούχους. (Για την ιστορία όπως αφηγήθηκε αργότερα ο αρχηγός της TMT ενώ βρισκόταν στη Μανσούρα υπέστη καρδιακή προσβολή και χρειάστηκε να μεταφέρουν γιατρό για να τον εξετάσουν άνδρες των Ηνωμένων Εθνών).

Οι Τούρκοι παρέμειναν να ελέγχουν μια πολύ περιορισμένη ζώνη μερικών χιλιομέτρων, αλλά ανακόπηκαν τα σχέδια τους για διεύρυνση του προγεφυρώματος τους το οποίο σύμφωνα με τους υπολογισμούς της τότε ηγεσίας θα μπορούσε να επεκταθεί βορειανατολικά προς το Λιμνίτη-Λεύκα και να συνενωθεί πολύ εύκολα με το προγεφύρωμα της Λευκωσίας- Αγίου Ιλαρίωνα δημιουργώντας τη βάση της μετέπειτα γραμμής Αττίλα που εγκαθιδρύθηκε το **1974**, ύστερα από δέκα χρόνια.

Στις επιχειρήσεις της Εθνικής Φρουράς στη Μανσούρα και τα Κόκκινα, έπεσαν **26** αξιωματικοί και οπλίτες. Σκοτώθηκαν επίσης στις συγκρούσεις από τους τουρκικούς βομβαρδισμούς, **28** πολίτες και τραυματίστηκαν άλλοι **58**.